

UIT DE OUDE DOOS

DOOR

Dr. Th. DENTZ.

Bij het nazien van oude documenten kwam mij het volgende onder het oog, hetgeen ik niet van belang ontbloot acht, om in het Tijdschrift te worden vermeld.

In Augustus 1873 kreeg ik bezoek van den Heer van Steenberg, destijds controleur van den Waarborg te Utrecht, die mij mededeelde, dat ik, als vervaardiger, ook van gouden kunstgebitten, verviel in de Wet op den Waarborg. Geheel onvoorbereid als ik was op dat bezoek, beloofde ik toen aan die verplichtingen te zullen voldoen, doch bij nadere overweging, begreep ik toch, dat 't niet aanging daarop te reageeren, nieuwsgierig als ik was wat er verder van komen zou.

Den 21sten October 1873 kreeg ik den volgende brief:

WelEdel Zeergeleerde Heer!

Tot heden is door U niet voldaan aan de wet op den Waarborg, zooals we bij mijne inspectie waren overeengekomen. Ik vertrouw dit te mogen toeschrijven aan algemeene oorzaken. Ge zult 't echter billijken, dat ik thans een termijn stel van acht dagen, na dato dezer, in welken tijd door U de vereischte aangifte ter Secretarie van 't Gemeente-Bestuur kan worden gedaan door eenvoudige aanbieding van een register dat te verkrijgen is bij den papierhandelaar van de Weijer, Elisabethstraat.

Mogt na dien termijn niet aan de wet zijn voldaan, dan zal ik het er voor houden, dat ge een andere opinie zijt toegedaan geworden, als bij ons laatste onderhoud en zal ik, hoe ongaarne ook, verplicht zijn U in regten te vervolgen.

't Zou mij aangenaam zijn als dit kon worden vóórkomen.

Ik heb de eer te zijn,

WelEdel Zeergeleerde Heer

De Controleur van den Waarborg

(w. g.) VAN STEENBERGEN.

Utrecht

21 Obre

73.

Daarop schreef ik het volgende antwoord:

WelEd. Gesr. Heer,

Naar aanleiding van ons laatst gehouden gesprek, waar Gij mij te kennen hebt gegeven, dat ik als tandarts en vervaardiger van kunstgebitten mij had te onderwerpen aan de wet op den waarborg voor gouden en zilveren werken, neem ik de vrijheid de bedenkingen die ik daartegen meen te moeten aanvoeren, U schriftelijk toe te zenden.

Ik geloof, dat Gij het met mij eens zult zijn, dat de bedoeling van den wetgever bij de wet op den waarborg is geweest, het belasten van weelde-artikelen. Nu is volgens de letter der wet een gouden voorwerp, dat in den handel gebracht wordt, wel belastbaar, doch moet ik U onder het oog brengen, dat een kunstgebit, waarvan de kunsttanden onderling door een gouden plaat verbonden zijn, geen weelde- of handelsartikel is. Wanneer die gouden plaat niet zeer volkomen past op de moule van den mond van den patient, dan is het gebit, zelfs voor dezen,

onbruikbaar, laat staan dan voor anderen. Een kunstgebit is dus geen handelsartikel, daar het, zoo A het niet verlangt, het niet aan B kan aangeboden worden. Een vergelijking met een kunstarm b.v. of een kunstoog of andere chirurgische instrumenten kan hier niet aangehaald worden. Deze kunnen immers bij voorraad vervaardigd worden, daar zoo het eene voorwerp minder doelmatig is een ander gekozen kan worden.

De eerste vereischte waar een kunstgebit aan heeft te voldoen is, dat de plaat, de basis, die de kunsttanden draagt, volkomen juist past. Evenmin nu als de natuur twee elkander gelijkende voorwerpen vertoonen kan, evenmin is dit het geval met onze monden en kan dus een kunstgebit slechts voor één persoon dienstig zijn. Dat kunstgebitten geene weelde-artikelen zijn behoeft, dunkt mij, geen nader betoog. Het moge waar zijn, dat het gemis van een of twee tanden een minder sierlijk voorkomen aan het aangezicht geeft en men slechts uit een kosmetisch oogpunt daarin voorzien wil, het moge waar zijn, dat de minder doelmatige wijze waarop kunsttanden, in vroegere jaren, en zelfs tegenwoordig nog werden aangebracht, het kauwen niet veel gemakkelijker maakte, de kunst heeft het tegenwoordig zoo ver gebracht, dat bij meer uitgebreid gemis der tanden en kiezen, de vermaling der spijsen weder volkomen goed kan plaats hebben met een goed passend kunstgebit. Is dat nu weelde? Wanneer verlies van organen een onzer physiologische functiën tot een minimum reduceert en wij brengen daar hulp aan, hoe dan ook, dan beantwoordt hier de kunst aan hare hoogste roeping: medische hulp!

Stellen wij nu dat de keuring van gouden kunstgebitten vereischt wordt. Een kunstgebit is gestempeld, doch de patient heeft daar, na het eenige dagen te hebben gedragen, hevige pijn van, een gevolg van het minder goed passen. Het moet veranderd, soms geheel opnieuw overgemaakt worden. Is dus geen tweede keuring noodzakelijk? Derhalve twee keuringen voor één voorwerp.

Is het verder mogelijk dat een stempel zoodanig op het kunstgebit worde aangebracht, dat een grootere of kleinere verbuiging

of vormverandering niet te weeg gebracht worde, althans groot genoeg om het gebit voor den patient onbruikbaar te maken?

En dan het gehalte. Denkt Gij, dat een patient er iets om geeft of zijne kunsttanden door goud van zoo veel of zoo veel gehalte verbonden zijn? Wanneer het gebit hem geen pijn doet, wanneer hij er goed mede kauwen kan, en wanneer er geen voor zijne gezondheid schadelijke metalen zijn aangebracht, dan is hij volkomen goed geholpen. Hij verlangt van mij slechts tanden en kiezen, en nu zal *ik* verder beoordeelen hoe en met welke stof ik die verbinden zal. Wil ik goud gebruiken van een zeker gehalte, of zilver, of platinum, of welke stof dan ook, dat is hem om het even.

Evenwel, WelEd. Gestr. Heer, sedert de laatste tien jaren, of misschien nog langer, wordt van gouden platen voor kunstgebitten nauwelijks meer gebruik gemaakt. Ik weet niet of het U bekend is, dat ge vulcaniseerde caoutchouc gedurende $\pm$ een uur in eene vochtige temperatuur gebracht van 160° C eene harde massa wordt. Deze massa, in den handel Vulkanite, Kunstmatige-hoorn, Rosé-amber basis, enz. enz. genoemd, wordt bij voorkeur als basis voor kunsttanden gebruikt. De voordeelen hieraan verbonden behoef ik, dunkt mij, hier niet uiteen te zetten, daar Gij er welligt minder belang in zult stellen ze in dezen, reeds al te wijdloopigen brief, te vernemen. Genoeg dat door de nog weeke massa te bakken (ik zal de bewerking die de stof ondergaat aldus maar noemen) op het gipsmodel van den afdruk van den mond, men een harde plaat verkrijgt, die in de hoogst mogelijke volkomenheid past op de weeke deelen in den mond. Tot grootere soliteit kan men de kunsttanden met gouden platen of draden in deze vulknite verbinden, vooral op die plaatsen waar, om bijzondere redenen, de vulcanite zeer dun moet zijn, doch dat goud, dat ter nauwernood zichtbaar is, zal wel nimmer aan belasting of stempeling onderhevig kunnen zijn. Ik moet hierbij nog zeggen, dat het even doelmatig zoude zijn hier zilver of platinum te gebruiken, en het gehalte doet er volkomen niets toe. De tandarts heeft te beoordeelen of hij een vulcaniten dan wel een gouden plaat ter verbinding van kunsttan-

den doelmatig vindt, om van andere stoffen (ivoor, platinum, celluloid-basis, enz.) niet te spreken.

Ik heb een register voor goudsmeden ter invulling laten halen, doch zie er de mogelijkheid niet van in daar ooit iets van te kunnen invullen. Vervaardigers van kunsttanden worden op dat register ook niet genoemd, ofschoon die term op mijn patent gegeven wordt.

Hoe is het, dat tot heden vervaardigers van kunsttanden nooit aan de wet op den waarborg onderhevig waren? Dat zij goêd verwerkten, en in vroegere jaren zelfs meer dan nu, was genoegzaam bekend. Een officieele decisie daaromtrent is mij niet bekend, doch was, dunkt mij, ook onnoodig. Vervaardigers van kunsttanden, tandartsen, zetten kunsttanden in, doch geen gouden voorwerpen. Den tandarts worde overgelaten hoe hij die kunsttanden op de meest doelmatige wijze aanbrengt.

Ik heb de eer te zijn,

WelEd. Gestrenge Heer,

Uw Dw. Dienaar,

Dr. Th. DENTZ.

Deze brief is door den Heer van Steenberg verzonden aan den Minister van Financiën, waarop het volgende antwoord is gegeven:

Afschrift.

Afdeeling:
In- & Uitg. Regten
Accijnzen enz.
N. 6g.

's Gravenhage, 15 Nov. 1873.

In antwoord op Uwe missieve van 3 dezer N. 972, doe ik U kennis dragen, dat de daarbij bedoelde tandheelkundige, naar mijn gevoelen, niet behoort tot de waarborgschatplichtigen vol-

gens art. 29 der wet van 18 September 1852 (Staatsblad N. 178).

De Minister van financiën

(get.) VAN DELDEN.

Voor afschrift

De Controleur van den Waarborg

VAN STEENBERGEN.

den heer Controleur
van den Waarborg te Utrecht.

Te gelijk met dit afschrift van den Minister ontving ik nevensgaanden brief van den Heer van Steenbergen:

WelEd. Zeergeleerde Heer,

Ik heb het proces verloren zoo als U zal blijken uit nevensgaand afschrift van den brief des Ministers, dien ik U toezend, om U bij voorkomende gelegenheid te kunnen verdedigen, indien een mijner opvolgers mijne aanvankelijke opinie mogten deelen en zich bij u aanmelden.

Hoogachtend heb ik de eer te zijn,

Uwen Dienstw. Dr.

De Controleur

VAN STEENBERGEN.

Utr.

20 Obre

73.

Aldus eindigde dit niet onvermakelijke tragi-comische spel, dat mij intusschen, tijdens eene drukke praktijk, veel tijd en hoofdbrekens gekost heeft.